

İhracatçı İçin En Kötü Geride Kaldı mı?

- Türkiye'nin ana ihracat pazarında işler toparlanıyor ancak riskler hâlâ masada
- Dilan Erdemir

businesswe

Türkiye'nin ihracat ikliminde önemli bir gösterge olan **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, Ekim 2023'te eşik değer olan 50'nin altında 48,5 değerini alarak İhracat ikliminde 2023 başından bu yana en belirgin bozulmaya işaret etmiş, beş ay boyunca negatif bölgede kalarak Aralık ayında sınırlı bir artış göstermişti. Ancak 2024'ün ilk çeyreğinde endeks üst üste üç ay pozitif bölgede kalarak iyileşme emarelerini verdi. Mart ayında 51,6'ya yükselen endeks ihracat iklimindeki iyileşmenin ılımlı, ancak son 10 ayın en belirgin düzeyde artışını kaydetti.

Euro Bölgesi'nin en büyük iki ekonomisi olan Almanya ve Fransa'da ekonomik aktivite ilk çeyrek sonunda sert şekilde daralmaya devam ederken diğer bölgelerde talep eğilimleri daha olumlu seyretti. İtalya ve İspanya gibi diğer Euro Bölgesi ekonomilerinde büyüme ivme kazandı ve her iki ülkede de genişleme oranları son 11 ayın en yüksek seviyelerine çıktı. İngiltere'de ekonomik aktivite aylık bazda güçlü artış kaydetmeyi sürdürdü.

Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre Mart ayında öncü dış ticaret açığı yüzde 10,3 düşüşle 7,52 milyar dolar olarak kaydedildi. İhracat Mart'ta yıllık ►

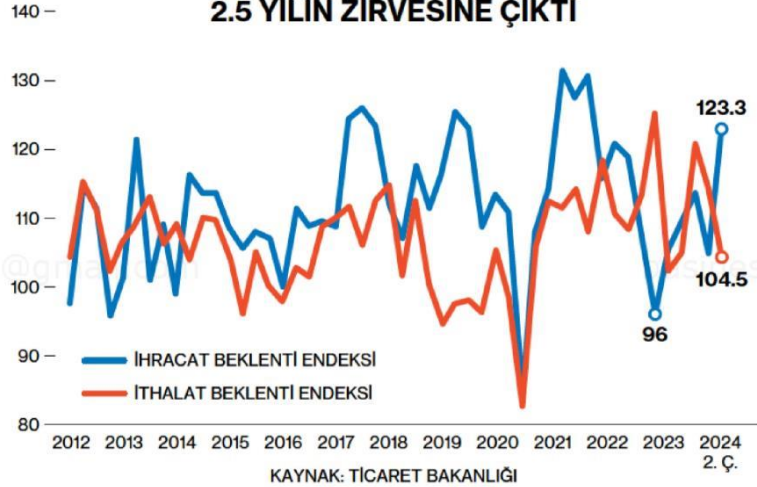

“Euro Bölgesi’nin ihracattaki payı, değişimin göstergesi”

Dış Ticarete Yön Verenler Derneği Başkanı Dr. Hakan Çınar, Türkiye’nin önemli pazarlarından olan Euro Bölgesi’nde enflasyon ortamının yaratmış olduğu durgunluğun artık geride kaldığını söyledi. Çınar, pandemi sonrası küresel ölçekte baş gösteren finansal kriz ve yüksek enflasyonla birlikte Türkiye’nin ihracatının yaklaşık yüzde 50’sini oluşturan Euro Bölgesi’nde durgunluğa yol açtığını ve 2023 sonuna kadar devam ettiğini ancak son dönemdeki ekonomik gelişmelerin geçmiş yıllara ve aylara kıyasla olumlu bir seyir içerisine girmeye başladığını ifade etti. Hakan Çınar, “Her ne kadar 2024 yılı Mart ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre; yüzde 4,1 oranında azalışla 22 milyar 578 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olsa dahi, ilk üç aya bakıldığında yüzde 3,6 oranında bir artışın olması geleceğe dair olumlu sinyalleri arttırmakta. Yine 2024 yılı Mart ayına göre AB ülkelerine yapılan ihracatımız toplam ihracatımızın yüzde 44,1’ini, AB hariç Euro bölgesi ülkelere ise yüzde 14,3’ünü, toplamda ise yüzde 57’4 ünü oluştururken, 2023 yılında toplam oran 56,3 seviyesindeydi. Diğer bir deyişle toplam ihracatımız içerisinde Euro bölgesi ülkelerinin aldığı paydaki artış da değişimin bir göstergesi olarak kabul edilebilir” değerlendirmesinde bulundu.

“Avrupa Bölgesi’nde enflasyonla mücadele olumlu sonuçlar verdi”

Çınar: Avrupa Birliği’nde nelerin değiştiği nasıl böylesi olumlu yönde bir gelişmenin olduğu incelendiğinde, özellikle pandemi sonrasında başlayan neredeyse tüm büyük merkez bankalarının faiz yükseltme kararları ile enflasyonla mücadele etme konusundaki duruşları olumlu sonuçlar verdi. Ortaya çıkan ekonomik göstergelerin yanı sıra batılıların genel alışkanlıklarına ve konforlarına geri dönme arzularının da bu olumlu değişimde önemli bir etkisi oldu. Elbette faiz oranlarındaki yükselişin yavaşlaması, tasarrufa yönelen bölge insanlarını da yeniden eskisi gibi davranmaya sevk etmiş oldu. Tasarruf politikaları yerini hızlıca yeniden tüketime bırakmış oldu. Piyasa dengeleri tekrar yerine geldikçe tüketiciler düşen faiz oranlarıyla beraber mevduata yönelmek yerine yeniden geçmişte olduğu gibi harcamalarına devam etmeye başladılar. Euro bölgesine yönelik ihracatlarımız incelendiğinde, hazır giyim, makina, plastik ve otomotiv gruplarının önde olduğu göze çarpmakta. Özellikle tüketime yönelik ürünlerin bir hayli fazla oluşu da bölgeye yapılan ihracatın artmasında bir etken. Öte yandan Kızıldeniz’de yaşanan problemler sonrasında ülkemizin Euro Bölgesi tarafından belli ölçülerde de olsa daha fazla tercih

**IHRACAT BEKLENTİ ENDEKSİ 2. ÇEYREKTE
2.5 YILIN ZİRVESİNE ÇIKTI**

edilmesine olanak vermiş olması, tabloya olumlu olarak yansdı.”

“Mayıs sonu gibi resim daha net olacak”

TOBB Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektör Meclis Başkanı Şeref Fayat, ihracat iklim endeksindeki iyileşmenin sevindirici olduğunu ancak hâlâ rakiplerine göre dezavantajlı bölgede olduklarını ifade ederek, son çeyrek siparişlerinin Mayıs sonu gibi geleceğini ve resmin daha net olacağını söyledi.

“Pozitif görüntü henüz işe yansımadı”

Fayat, “Endeksin üç aydır 50 eşik değerinin üzerinde olması sevindirici. Stokların bittiği ve yeni siparişlerin geçilmeye başladığını görüyoruz. Ancak hala fiyat tutturmakta, rakiplerimizle yarışmakta dezavantajlı konumdayız ve bu yüzden PMI verilerindeki pozitif görüntünün henüz işe yansımış olduğunu söylemek doğru değil. Zaten şu anki PMI verileriyle başlayan siparişlerin üretimi son çeyrekte olacak. PMI verileri iyi olmakla beraber bunların cari olarak işe dönüşmesi son çeyrekte olacak” diye belirtti.

“İhracatımız iki çeyrek daha daralmaya devam edecek”

Şeref Fayat, ihracatçı için sıkıntıların iki çeyrek daha devam edebileceğini söyleyerek istihdam kaybına dikkat çekti: “İlk çeyrekte yüzde 12,5, Mart ayında da yüzde 19 eksi ihracatımız var. Son bir yılda ise yüzde 12 kadar eksi ihracatımız var. İhracattaki daralma sorununun son çeyreğe kadar devam edeceğini düşünüyorum. Eksi ihracatın düşüp düşmeyeceğini maliyetlerimiz ve fiyat tutturma durumumuza bağlı olarak göreceğiz. Ancak son çeyrekte kurun korelasyonunun düzeltilmesi gerekiyor. Kurdaki baskı sebebiyle çok pahalı kaldığımız için uygun ►

◀ ve çok adetli ürünlerden orta ve üst segmentli ürünlere yönelik siparişler almaya başladık. Adet sayısı düşük orta ve üst segmentli siparişler alıyoruz. Avrupa'ya ürün satarken rakiplerimize göre yüzde 40-50 arasında pahalıyız. Talep düşük, finansman maliyetleri yüksek. Bu sıkıntıların altı ay daha istihdam kaybına, firmaların küçülmesine veya devre dışı kalmasına sebep olmasını öngörüyorum.”

“İhracatta ülke çeşitliliği önemli”

Prof. Dr. Zeynep Ökten, Euro Bölgesi ülkelerindeki ekonomik performansın farklılık gösterdiğine vurgu yaparak, “Euro bölgesi 2023’de yüzde 0,4 gibi çok yavaş bir büyüme sergiledi ve enflasyondaki yüksekliğe bağlı olarak faiz oranlarındaki yükselme tüketiciyi daha çok tasarruf ve daha az tüketime yönlendirdi. Tüketimde 2024 için de hızlı bir artış beklenmiyor. Avrupa Merkez Bankası’nın faiz indirimlerine başlaması yılın 3. çeyreğinde gerçekleşirse tüketim talebinin sene sonuna erteleneceğini düşünebiliriz. Bölgedeki ülkelerin ekonomik performansları da farklılık göstermektedir. Türkiye’nin en yakın ticaret ortağı olan Almanya’daki ekonomik yavaşlama ihracatımızı etkilemekte. İspanya ise bölgede en yüksek ekonomik büyüme performansı gösteren ülkelerden oldu. Bu durum da ihracatta ülke çeşitlendirmenin önemini ortaya koyuyor” diye konuştu.

“Zor bir yıl bizi bekliyor, umut ihracatta”

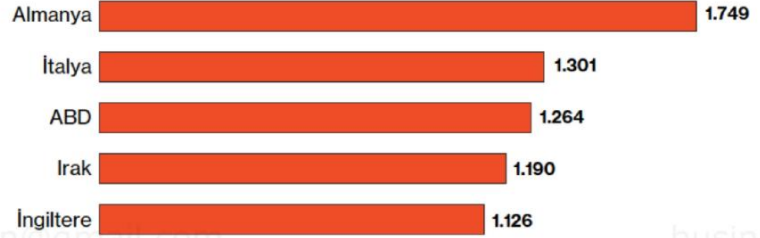
Ökten, “Euro Bölgesi’nde enflasyonla savaşın başarısı, Türkiye’nin ihracat kapasitesi ve tüketim davranışlarının etkilenmesi açısından önemli. Enerji fiyatlarındaki olası artışlar ise hem Avrupa hem de Türkiye üreticisini maliyetler açısından zorlayabilir. Dolayısıyla jeopolitik gerginlikler gelecek dönemlerde ekonomi performansları etkileyebilir. 2024 yılına ilişkin olarak ihracatın büyüme hızını pozitif çevirmek, hem yurt içinde ihracatçının katlanacağı maliyetlere, hem de Euro Bölgesi’ndeki tüketim ve yatırımcının kararlarını etkileyen enflasyon ve faiz oranlarına bağlı olacaktır. İhracatın artışı, döviz girdisi sağlanması ve üretim artışına bağlı olarak istihdam yaratma kapasitesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu sene Türkiye ekonomisi açısından zor bir sene olacak. Enflasyonla mücadelenin tüketici üzerinde yarattığı baskının yanı sıra üretimin de daralacağı bir yıl bizi beklemekte. Dolayısıyla ihracat daha güçlü bir umut olarak belirlemektedir” dedi.

‘Enerji sorunları AB’nin büyümesi üzerinde stres yaratabilir’

Topkapı Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu, ihracat için olumlu sinyaller olmakla birlikte iyimser olmak için henüz erken olduğunu belirterek jeopolitik risklere ve ABD

İHRACAT YAPILAN İLK 5 ÜLKE

(Milyon dolar, Mart 2024)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

seçimlerine dikkat çekti. “İhracatımız açısından dış pazarların gidişatı elbette en önemli kriterlerden birisi. Özellikle en büyük pazarımız olan Euro Bölgesi’nin büyüme hızı Türkiye’nin ihracatında önemli bir faktör olmaya devam edecek. Bu çerçevede baktığımızda ihracat pazarlarımızdan gelen PMI verilerinin yavaş yavaş olumluya dönmesi ihracat için iyi bir haber. Fakat euro bölgesi PMI verilerine baktığımızda, İspanya Yunanistan gibi bazı ülkeler dışında genelde sorunun devam ettiğini görüyoruz. Önümüzdeki süreçte ABD seçim sonuçlarına bağlı olarak Trump’ın kazanması durumunda Amerika ile Avrupa arasında bir ticaret savaşı başlayabilir. ABD’nin korumacı önlemleri artabilir. Demografisi ve genel yapısıyla iç talebi canlı olmayan Avrupa’nın zaten Çin’in yavaşlaması ile yaşadığı sıkıntılar ABD ile de birleşirse Avrupa’nın büyüme sorunu daha da artabilir. Yine ABD seçim sonuçlarına göre Rusya Ukrayna Savaşı’nın gidişatı ve Avrupa’nın enerji sorununun ne boyutta olacağı da şekillenecektir. Ukrayna konusunda daha zayıflayan bir AB tablosunun ortaya çıkması durumunda kısa vadede enerji sorunları AB’nin büyümesi üzerinde stres yaratabilir”

‘İyimser olmak için erken’

Aslanoğlu: Sonuç olarak olumlu gelişmeler olmakla birlikte ihracatta toparlanma için pazarlar açısından hâlâ temkinli olmamız gereken bir dönemde olduğumuzu düşünüyorum. Tüm bunlara ilaveten yaşadığımız yüksek enflasyon ve buna bağlı rekabet gücümüzdeki kaybın ihracatımızda yarattığı sorunların henüz aşılanmadığını görüyoruz. Önümüzdeki süreçte ekonomi politikalarının rekabet gücümüzü arttırıcı yönde ne kadar destek vereceği özellikle kur politikasının yönetimi de ihracatımızın performansında pazarların büyümesi kadar önemli olacak diye düşünüyorum. Jeopolitik risklerin çok yoğunlaştığı süreç bu tabloya eklendiğinde, ihracat açısından olumlu sinyaller olmakla birlikte henüz iyimser olmak için erken olduğu kanaatindeyim.

5. TOS+H Fuarı İş güvenliği ve Sağlığı Fuarı için Geri Sayım Başladı

TOS+H Expo, 2-4 Mayıs 2024 tarihleri arasında beşinci kez kapılarını açarak etkileyici başarı öyküsünü yazmayı sürdürecektir. Türkiye ve bölgedeki iş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri için vazgeçilmez bir platform olarak kendini kabul ettiren fuarın çok yüksek bir talep yaratarak gözle görülür derecede çok rezervasyon alması, bölgedeki bu önemli etkinliğe yönelik hızla artan ilginin etkileyici bir şekilde altını çiziyor.

2024 heyecan verici yenilikleri beraberinde getiriyor: 24.000'i aşkın sanayici üyesi ile Türkiye'nin en büyük ve en güçlü sanayi odası İstanbul Sanayi Odası (İSO), bir kez daha TOS+H Expo'nun güvenilir ortağı olacak. İstanbul Sanayi Odası, TOS+H Expo Fuarı'nda kendi standlarıyla (İstanbul Sanayi Odası ve İstanbul Sanayi Odası Belgelendirme A.Ş.) yer alırken, İSO İş Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu ile de Deprem ve Afetten Korunma konularına odaklanacak.

Fuar sırasında Genel Kurul'unu gerçekleştirecek olan TİGİAD da kendi standında işyerinde sağlık ve güvenlik konularında uzman sunumlarıyla fuara

ayrı bir renk katacak.

"TOS+H Expo 2024 çerçevesinde bölgedeki iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bu önemli platformu birlikte genişletmek amacıyla İstanbul Sanayi Odası (İSO) ile işbirliğimizi yoğunlaştırıyoruz. Bu ortaklık sayesinde, Türkiye'de güvenli bir çalışma ortamının geliştirilmesine birlikte kararlı bir katkıda bulunuyoruz" diyor A+A ve küresel A+A Etkinlik Portföyü Direktörü Lars Wismer. Ayrıca yeni kurulan Start-up Zone, yeni firmalara yenilikçi çözümler ve vizyoner fikirler sunmaları ve ağ

oluşturmaları için mükemmel bir fırsat sunuyor.

Messe Düsseldorf tarafından yerel organizatör Tezulaş Fuar ile işbirliği içinde düzenlenen TOS+H Expo, iş sağlığı ve güvenliği alanında dünyanın en büyük ihtisas fuarı A+A ile yakından bağlantılı. Etkinlik, merkezi bir konumda bulunan ve toplu taşıma araçlarıyla kolayca ulaşılabilen İstanbul Kongre Merkezi'nde (ICC) gerçekleştirilecek. Katılım ücretsiz olup www.toshexpo.com.tr adresinden kayıt gerekiyor. ■